

Sait Çetinoğlu: Bir Etnik Temizlik Mimarı: İsmet İnönü

Posted on 25/12/2014

“Biz açıkça milliyetçiyiz ve milliyetçilik bizi birleştiren yegâne unsurdur. Türk çoğunluğunun yanında diğer unsurların hiçbir etkisi yoktur. Her ne pahasına olursa olsun, ülkemizde yaşayanları Türkleştirecek, Türklere ve Türkçülüğe karşı çıkanları yok edeceğiz...” [1]

Türkiye’de *azınlıklara* yönelik politikaların ortak paydası kesintisiz kovma ve yok etme şeklinde ifade edilebilir. Bu politikalar Hamid döneminde başlamış, İttihatçılar (1. Jöntürk dönemi) politikaları sistematize edilip soykırıma varacak pratiklerle hayata geçirilmiş, Kemalistler (2. Jöntürk) de kesintisiz sürdürerek günümüzde *Gayrimüslim azınlıklar* folklorik bir fiğüre indirmişlerdir. Her üç dönemde de *azınlık* politikaları neredeyse birbirinin aynı olup kesintisizdir. Kilikya 1909 katliamı bir bakıma Hamid’in 1894-96 katliamlarının kopyası olduğu

kadar 1915’in de provasıdır. 1942 Varlık Vergisi de 1915’in son noktasıdır.

Bu üç dönemin en önemli siyasal figürü İsmet İnönü’dür. Uzun yıllar süren iktidar veya iktidar ortaklığı boyunca azınlık politikalarının kesintisiz uygulanmasında neredeyse eşsizdir, bir başka örneği yoktur.

1908’den 1972’ye kadar neredeyse 70 yıl siyasal yaşamın baş aktörüdür. Bu süre içinde

azınlıklara yönelik çok önemli uygulamalara imza atmıştır.

1915 soykırımından başlayarak 1963 kararnamelerine kadar imzasının olduğu uygulamalar, *azınlıkların* bu coğrafyadaki yaşamında dönüm noktalarına denk gelir. İnönü'nün kararlı ve ince bir etnik temizlik uzmanı olduğunu söyleyebiliriz. İktidarında bu coğrafyadaki *azınlıkları* tüketmedeki *başarışı* tartışılmaz. O *azınlıkları* bu coğrafyadan adeta kazımıştır.

huriyet

İSTANBUL - SAĞALTIOĞLU
Cuma, 21 Haziran 1941

TURHAN TAN'ın
TARİHİ ROMANLARI:
Safiye Sultan Kr. 125
Devrilen Kazan - 125
Hind Denizlerinde Türkler - 100

Paktın takviye ettiği dostluk

Millî Şefimizle Führer arasında samimî tebrikler

«Bugün iki memleketimiz ve milletlerimiz karşılıklı bir itimad devresine, daima orada kalmak kat'i azmle giriyorlar»

Atatürk Mustafa Kemal Atatürk

Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri
Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri

Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri
Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri

Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri
Atatürk Mustafa Kemal Atatürk
Türk Milleti'nin Şefi ve Lideri

Atatürk Mustafa Kemal Atatürk

İsmet İnönü'nün azınlık karşıtı ilk önemli icraatı *tehcir* adı altında Ermenilerin Soykırım sürecine katkısıdır. İsmet'in 2 Mayıs 1915 tarihli çok gizli mesajında: "Bildiğimiz gibi, Van Gölü civarında ve Van 'in içinde, sürekli Ermeni ayaklanmaları tertip eyleyen bir mihrak mevcuttur. Onları bu isyan yuvasından çıkarıp, dağıtmalıyız diye düşünüyorum. Üçüncü Ordu bize 7 Nisan da Ruslar 'ın Müslüman köylüleri neredeyse yarı çıplak sınırımızı geçmeye zorladığını bildirdi. Bunu ve söylediğim olayı durdurtmak için, şunları söylemek isterim. Ya yukarıda sözü edilen Ermeniler aileleriyle birlikte zorla Rus tarafına gönderilir ya onları Anadolu'nun iç kesimlerine zorla süreriz. Bu alternatiflerden birini seçmeni istiyorum. Eğer herhangi bir güvenlik riski yoksa bu eşkıyaları aileleriyle birlikte isyan alanının dışına gönderip, yerlerine Müslüman halkı yerleştirmeyi tercih ederim"[2] Süryani araştırmacılar gayrimüslim askerlerin yok edilmesinde de İsmet'in imzasının olduğunu söylerler [3]

Uzun iktidarında azınlıkların tüketilmesinde önemli kararları imzalamıştır. 1927 yılında azınlıkların serbest mesleklerden men edilmesi, *vatandaş Türkçe konuş* kampanyalarıyla *azınlıkların taciz edilmesi*, Türklüğe hakaret suçlamalarıyla *azınlıkların mahkemelerde süründürülmesi* ve cezalara çarptırılması da bu döneme denk gelir.

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivinde *Türklüğe hakaret* suçlamasıyla açılan çok sayıda davaların sadece ilk 100 tanesinin kabaca bir incelemesinde açılan 100 davanın 70'i açıkça *Gayrimüslim azınlık* olduğu görülmektedir. (<http://www.devletarsivleri.gov.tr/katalog/>) Azınlıkların uygulanan politikalar sonucunda seslerinin ve soluklarının kesildiği düşünülürse, bu mahkemelerin düzmece ve azınlıkları sindirdirme, kovma ve yok etme operasyonunun bir parçası olduğunu söylemekte sakınca yoktur.

1934 *Trakya olaylarıyla* Musevi vatandaşların Trakya'dan sürülmesi uygulamalarına Başbakan olarak imzalar. 1942 deki 1915 Soykırımının son noktası olan Varlık Vergisi jenocidinde Cumhurbaşkanı olarak uygulamanın baş aktörüdür.

1963 kararnamesiyle onbinlerce *etablis* Elenlerin sürülmesi ve mülklerine ile birikimlerine

el konulması sırasında Başbakan olarak yine başrolde dir.

Cumhurbaşkanlığı döneminde Cumhuriyet Halk Partisinin *azınlıklardan* ve gelir dağılımından sorumlu 9. Bürosu tarafından 1944 yılında hazırlanan *Azınlıklar Raporu* aslında *Cumhuriyetin azınlık yurttaşlarını eşit ve özgür yurttaş gibi görmediğini* ortaya çıkarır. Büro raporunda, gayri Türk diye tanımlanan Çerkez, Arnavut, Boşnak vd. Müslüman halkların hemen asimile edilmeleri gerektiği vurgulanırken, Türkleşmelerinden umut kesilen *Gayrimüslimlerin bu coğrafyadan kazınması önerilir: İstanbul'un fethinin 500 Yılına kadar (1953) İstanbul'un Rumsuzlaştırılması...* Bu rapor 1955 yılındaki 6/7 Eylül olaylarıyla *azınlıkların mal ve canlarına kast edilen iki günlük vandalizmin alt yapısını oluşturacaktır.* Bu olayların baş aktörleri daha sonra CHP içinde politika yapacaklardır.

Özet olarak söylemek gerekirse 70 yıllık iktidar sırasında son ittihatçı paşa İsmet İnönü *azınlıkların bu coğrafyadan kazınması olan İttihatçı politikaları sonuna kadar uygulayarak, azınlıkları bu coğrafyadan kazıyan müthiş bir etnik temizlik uzmanı olarak etnik temizlik tarihinin eşsiz muhteşem bir figürüdür.*

Dipnotlar:

[1] İsmet İnönü'nün 27 Nisan 1925'te Türk Ocağı Kongresi'ndeki konuşması

[2] David Gaunt, Katliamlar, direnişler, Koruyucular, Çev. Ali Çakıroğlu, Belge y. 2007 s 109-110

[3] Sait Çetinoğlu, Kuzey Mezopotamyada Hristiyan Katliamı, Birikim Aralık 2007, s 224